

L a n d s k a p s n ä m n d e n s fram-
ställning till Ålands landsting med förslag till
landskapslag angående innehavares av landskaps-
tjänst eller -befattning rätt till pension.

Sedan Landskapsnämnden uti en till Ålands landsting den 14 februari 1925 ingiven framställning på däri angivna skäl föreslagit antagande av en landskapslag angående innehavares av landskapstjänst eller-befattning rätt till pension, undergick nämnda lagförslag in- för landstinget lagenlig behandling, men blev, sedan landstinget vid andra behandlingen av ärendet godkänt Landskapsnämndens förslag med den ändring av § 18 i detsamma stora utskottet föreslagit, vid tredje behandlingen den 2 mars 1925 likväl förkastat.

Av den uti förordet vid landstinget förda diskussionen fram- gick emellertid otvetydigt, att landstingets flertal ansåg ifrågava- rande pensionslag vara av behovet påkallad, främst med hänsikt där- till, att landskapets befattningshavare borde tillförsäkras enahanda ställning som republikens samt att, då landstinget vid samma session antagit en lönelag för nämnda befattningshavare, antagandet av en pensionslag för dem wäre en naturlig följd av lönelagens godkännan- de. Men å andra sidan uttalades tvivelsmål därom, huruvida det vo- re välbetänkt att ännu, innan Ålandsdelegationen tagit ställning till det bidrag, som ur statsmedel borde utgivas åt landskapet för

med innevarande år tilländalupna tre års period samt i princip uttalat sig därom, huruvida landskapets tjänstemäns avlöningar borde hänföras till sådana ordinarie utgifter, vilka komme att med statsmedel kompenseras, antaga en dylik lag. Utgången av omröstningen gav sedan otvetydigt vid handen, att sistnämnda uppfattning omfattades av landstingets flertal, vadan Landskapsnämndens lagförslag blev, på sätt landstingets beslut vid handengiver, för denna gång icke antaget.

Landskapsnämnden, som inom gränserna för sin befogenhet har sig ombetrodd uppgiften att bevaka en var inbyggares i landskapet och förtygven dess befattningshavares rätt och bästa, kan fortfarande ej för sin del omfatta de tvivelsmål, vilka föranledde landstingets avböjande beslut i frågan, så mycket mindre, som Finlands regering numera, på sätt framgår av § 6 i Statsrådets beslut angående rätt för person, som från kommuns, religionssamfunds eller enskild befattning övergått i statstjänst, att räkna tjänsteår för erhållande av ålderstillägg, utfärdad den 30 december 1924, tagit uttrycklig ställning till frågan och fastslagit, att särskilda landskapsnämndens tjänstemän, nämligen sekreteraren, kamreraren och registratorn, äro vid övergång i statstjänst i avseende å erhållande av ålderstillägg berättigade att räkna sig till godo den tid de såsom ordinarie innehaft nämnda befattningar, såvida de innehava kompetens för motsvarande statstjänst, och sålunda principiellt likställt åtminstone dessa landskapets tjänstemän med motsvarande i republiken. Vid sådant förhållande och då, på sätt Landskapsnämnden uti sin förenämnda framställning er-

inrat om, tjänstemans pension utgår såsom underhåll och icke såsom betalning för presterat arbete och lagstiftningen fördenskull i Finland, såväl som i övriga kulturländer, gått ut på att tillförsäkra en gammal statens tjänare detta underhåll, om ock i förminskad omfattning, även efter det han icke vidare har kraft att egna sig åt sitt arbete, framstår det såsom alldeles naturligt, att, när senaste landsting dessutom godkänt en lag angående grunderna för avlöning i landskapets tjänster och befattningar, vilket landstingets beslut av Presidenten den 12 maj 1925 stadfästs, jämväl innehavares av dessa tjänster och befattningar rätt till pension ordnas genom lag. I sådant syfte har Landskapsnämnden uppgjort ett nytt förslag till sistsagda lag, vilket härmed förelägges landstinget till antagande.

Föreliggande lagförslag bygger av naturliga skäl på enahanda principer, vilka tagit sig uttryck uti den för republiken för närvarande gällande lagen av den 30 december 1924 angående innehavares av statstjänst eller -befattning rätt till pension, och är uppgjort i huvudsaklig överensstämmelse med bestämmelserna uti nämnda lag samt med antagande av stora utskottets formulering av § 18, i nuförevarande förslag § 21, uti Landskapsnämndens till senaste års landsting ingivna förslag. Likväl har Landskapsnämnden icke ansett skäl föreligga, att i förslaget intaga bestämmelser, hänförande sig till den penningvärdets växling, som tillförene varit nödvändig och som i rikets motsvarande lag betingat införande av s.k. glidande pensionsskala, när jämlikt § 2 i lagen av den

21 december 1925, innefattande vissa av guldmyntfotens återinförande för-
 anledda stadganden, bestämmelserna i särskilda lagar och förordningar,
 enligt vilka storleken av löne- pensions- eller andra utbetalningar gör-
 beroende av prisnivåns föränderlighet, upphävts.

I enlighet med stadgandet uti § 23 av ovanomförmälda för republiken
 gällande pensionslag skola erforderliga föreskrifter beträffande verk-
 ställigheten och tillämpningen av samma lag utfärdas genom förordning.
 Uti sådant syfte har jämväl emanerat förordningen av den 21 februari 1925
 om bringande i verkställighet av nämnda lag, varjämte Statsrådet den 28
 maj 1925 utfärdat beslut angående rätt för person, som från kommuns, reli-
 gionssamfunds eller enskild tjänst övergått i statstjänst, att räkna
 tjänsteår för erhållande av pension. Enär det synts Landskapsnämnden va-
 ra av behovet påkallat att även uti ifrågavarande fall i huvudsak till-
 lämpa samma stadganden som i republiken, och då det torde vara mest ända-
 målsenligt att intaga nämnda bestämmelser i en och samma landskapslag, har
 Landskapsnämnden även upptagit stadganden härom i muförevarande förslag
 samt härvid infört desamma under de paragrafer, till vilka de närmast sy-
 nas böra hänföras.

Med hänsikt till vad här ovan framhållits, får Landskapsnämnden vörd-
 samt föreslå

att Landstinget ville antaga nedanstående

" L a g

angående innehavares av tjänst eller befattning i landskapet Åland

rätt till pension.

§ 1.

Ordinarie innehavare av landskapstjänst eller fast befattning, som enligt Ålands landstings beslut om antagande av lag angående grunderna för avlönning i landskapets tjänster och befattningar, utfärdat den 8 juni 1925, åtnjuter grundlön, är vid avgång från tjänsten eller befattningen berättigad till livstidspension ur landskapets medel i enlighet med vad i denna lag stadgas.

På grund av avtal eller för viss tid i landskapets tjänst eller fast befattning anställd person tillkommer pension endast för såvitt därom vid avtalets ingående överenskommits eller särskilt stadgats, och skall därvid i tillämpliga delar beaktas, vad i denna lag säges om deras pensionsrätt, vilka åtnjuta grundlön.

Beslut angående pension för i § 1 mom 2 av denna lag omförmälda personer fattas av landskapsnämnden.

§ 2.

Allmän förutsättning för erhållande av pension är:

att innehavare av tjänst eller befattning uppnått sextiotre års ålder eller den tidigare åldersgräns, vid vilken han tilläventyrs kan skyldigkännas att avgå, eller att han därförinnan till följd av kroppslyste eller nedsatta kropps- eller själskrafter blivit varaktigt oförmögen att tjänsten eller befattningen handhava; och att han därjämte, förutom det i § 7 mom. 1 nämnda fall, inne-

har minst tio till pension berättigade tjänsteår.

Av landskapsnämnden kan bestämmas, att i särskilda tjänster och befattningar, vilkas beskaffenhet sådant påkallar, rätten till pension vidtager före sextiotre års ålder, dock icke tidigare än vid femtio års ålder.

§ 3.

Såsom pensionsår, vilka i landskapets tjänst anställd person får med avseende å rätt till pension tillgodoräkna sig, anses förutom i de uti § 11 mom. 1 omförmälda fall, den tid han efter uppnådda trettio års ålder handhaft sådan landskapets tjänst eller befattning, vars innehavare enligt denna lag är berättigad till pension, eller den tid han, efter att ha uppnått sagda ålder, eljest regelbundet under myndighets inseende tillbragt i landskapets tjänst.

Handhavande av bisyssla medför icke rätt till räknande av pensionsår.

Då rätt till erhållande av pension inträder före sextiotre års ålder, vidtager i föregående moment nämnd rätt till beräkning av pension lika många åldersår före uppnådd trettio års ålder, dock icke tidigare än vid uppnådd tjugufem års ålder.

§ 4.

Med avseende å rätt att tillgodoräkna sig tjänsteår för pension skall den tid tjänsteman innehaft sådan tjänst eller befatt-

ning i republiken, som berättigar till erhållande av pension, likställas med enahanda tid i landskapets tjänst.

Person, som från kommuns, religionssamfunds eller enskild tjänst övergått till landskapets tjänst och på grund av de bestämmelser, vilka uti sådant avseende av landskapsnämnden utfärdas, är berättigad att med avseende å ålderstillägg tillgodoräkna sig tjänstetid, äge rätt att för erhållande av pension räkna sig till godo tre fjärdedelar av den tid han eller hon, efter att hava fyllt trettio år, innehaft till ålderstillägg berättigande befattning, med den begränsning likväl, att person, som övergått i landskapets tjänst, och vilken efter att hava uppnått pensionsålder eller vid avgång därförinnan ur landskapets tjänst, på grund av sistnämnda tjänst har mindre än tio pensionsår, icke är berättigad att i avseende å pension tillgodoräkna sig den tid han innehaft i förutnämnda befattning. Understiger sagda tjänstetid före övergången i landskapets tjänst ett år, tillgodoräknas densamma icke i avseende å pension.

§ 5.

Hava i landskapets tjänst under förloppet av de åldersår, då pensionsår beräknas, inträffat avbrott, sammanräknas vid bestämmandet av pensionsåren de skilda tjänstetiderna.

Såsom i föregående moment nämnt avbrott anses likväl icke den tid, under vilken i landskapets tjänst anställd person varit

- a) tjänstledig under samma kalenderår högst tre månader för sjukdom eller en månad för annan orsak;
- b) i åtnjutande av stadgad semesterledighet;
- c) till följd av i tjänsten ådragen skada eller genom tjänsteutövning vållad sjukdom eller till följd av offentligt uppdrag tjänstledig eller förhindrad att sin befattning handhava; eller
- d) utan orsak avhållen från utövning av sin tjänst eller befattning.

Då tjänsteåret indelas i terminer, beräknas frånvaro under en termin från tjänsteutövning såsom sex månader samt kortare frånvaro under terminen såsom femtiå procent längre tid än den verkliga tiden.

Landskapsnämnden må bevilja rätt att i pensionsår inberäkna sådant avbrott, under vilket i landskapets tjänst anställd person under de åldersår, då pensionsår beräknas, varit tjänstledig för vetenskapligt arbete eller studieresa eller för annan liknande orsak.

§ 6.

Full pension utgår med sextio procent av de i 3 § av ovan nämnda landskapslag av den 8 juni 1925 angående grunderna för avlöning i landskapets tjänster och befattningar fastställda grundlöner, dock sålunda, att högsta pension skall utgöra 30,000

mark.

Tio pensionsår berättiga till tio trettiondedelar av hel pensions belopp och varje därpåföljande fullt pensionsår ytterligare till en trettiondedel därav, intill dess fullt pensionsbelopp uppnås. Därpå följande tjänstetid medför icke rätt till större pension.

Tjänst eller befattning, som till följd av därmed förenade särskilda löneförmåner hänförts till lägre avlöningsklass, änden på grund av sin beskaffenhet bort tillhöra, skall vid bestämmandet av pension hänföras till avlöningsklass, motsvarande tjänstens beskaffenhet.

§ 7.

Nödgas innehavare av sådan tjänst eller befattning, som enligt denna lag berättigar till pension, till följd av i tjänsteutövningen ådrågen kroppsskada eller sjukdom, såsom oförmögen till landskapets tjänst, därifrån avgå, kan honom tilldelas full pension, oberoende av om han uppnått den ålder, från vilken rätt till beräkning av pensionsår vidtager, samt av pensionsårens antal. Har han själv avsiktligt ådragit sig skadan eller väsentligt därtill medverkat, kan honom helt och hållet förvägras pension eller dess belopp enligt prövning nedsättas.

Vägrar innehavare av tjänst eller befattning, som i följd av vid tjänsteutövning ådrågen kroppsskada eller sjukdom icke

blivit helt och hållet oförmögen till landskapets tjänst, att, efter det han förklarats vara i stånd att handhava annan landskapets tjänst eller befattning, mottaga sådan honom erbjuden tjänst eller befattning, tillkommer honom icke större pension, än den, vartill han på grund av sina pensionsår enligt denna lag är berättigad.

§ 8.

Då innehavare av landskapets tjänst eller befattning till följd av försvagad hälsa, ådragen skada eller annan orsak, som av honom själv icke förvållats, blivit transporterad till annan tjänst eller befattning, för vilken pensionen är mindre än den, som är förenad med hans förra tjänst eller befattning, erhåller han vid avgång från tjänsten pension enligt den avlöningsklass, till vilken hans förra tjänst eller befattning hörde.

§ 9.

Pension må av därtill berättigad person icke samtidigt åtnjutas för flere än en landskapets tjänst eller befattning.

§ 10.

Innehavare av landskapstjänst eller -befattning, som av domstol dömts till avsättning eller genom myndighets beslut blivit skild från tjänsten, går sin rätt till pension förlustig.

§ 11.

Innehavare av landskapstjänst eller -befattning, som därifrån

entledigas på grund av ålder eller kroppsslytte eller nedsatta kropps- eller själskrafter, erhåller pension på grund av sina pensionsår, och räknas då alla hans tjänsteår såsom pensionsår.

Angående rätt till pension i det fall, att tjänst indrages, kommer främdeles att särskilt stadgas.

§ 12.

Rätt till erhållande av pension från landskapet upphör, utom i § 10 nämnda fall.

a) vid förlust av medborgarskap i riket;

b) då pensionstagare utan avbrott vistats i utlandet tre år och icke av landskapsnämnden berättigats att under denna tid uppbära pension;

c) om pensionstagare utan vederbörligt tillstånd inträder i främmande makts tjänst; samt

d) om pensionstagare dömes till förlust av medborgerligt förtroende för alltid eller för viss tid, eller för i landskapets tjänst eller befattnings begången tjänsteförbrytelse till straff, som i strafflagen stadgas i stället för avsättning från tjänsten.

Därest den, som förlorat medborgarskap i riket, återvunnit detsamma ävensom då pension förverkats av orsaker, som ovan i punkterna b) och c) nämnas, kan landskapsnämnden på ansökan återgiva rätt till pension, men vare likväl de olyftade pen-

sionsbeloppen förverkade.

Till pensionstagare, som utstår ovillkorligt frihetsstraff, erlägges för strafftiden icke pension.

§ 13.

Blir någon, efter det honom på grund av landskapstjänst beviljats ordinarie pension, ordinarie innehavare av till pension berättigande statstjänst eller -befattning eller landskapstjänst eller -befattning, må han ej, så länge han är i nämnda tjänster, lyfta sin tidigare pension. Efter avskedstagandet från nästnämnda landskapstjänst eller -befattning tillkommer honom pension efter den däri åtnjutna grundlönen, såframt pensionen enligt denna beräkning är större eller lika stor som den tidigare beviljade pensionen, men skulle den nya pensionen bliva mindre än den tidigare beviljade, äger han uppbära sin förra pension.

§ 14.

Förordnas person, som på grund av stats- eller landskapstjänst åtnjuter pension, att såsom vikarie eller tillsvidare handhava landskapstjänst eller -befattning, äger landskapsnämnden bestämma, huru stor del av den till tjänsten eller befattningen hörande grundlönen eller arvodet skall åt honom erläggas utöver pensionen.

§ 15.

Har pensionsbelopp icke lyftats inom tre år efter förfallo-

dagen, inbesparas detsamma till landskapet.

§ 16.

Innehavare av till pension berättigande landskapstjänst eller -befattning bör vid anhållan om avsked från sin tjänst eller befattning samtidigt eller senast inom sex månader efter det han undfått avsked anhålla om pension, vid äventyr att han, där han icke kan visa laga förfall, går sin rätt till pensionen förlustig.

§ 17.

Anser någon, att honom förvägrats sådan pension, vartill han enligt denna lag är berättigad, söke i beslutet ändring hos Högsta förvaltningsdomstolen inom trettio dagar, räknat från delfåendet därav.

§ 18.

Pension utbetalas å landskapsnämndens kamrerarkontor kvartalsvis i början av sista månaden av varje kvartal, så länge pensionstagaren lever.

Pension erlägges för hela den månad, varunder pensionstagare avlidit.

§ 19.

Person, som åtnjuter pension med stöd av denna lag, är skyldig att med avseende å pensionen underkasta sig de bestämmelser, som möjligen komma att utfärdas i lag angående allmän ålderdoms- och invaliditetsförsäkring.

§ 20.

Har rätt till uppbärande av ett eller flere pensionsbelopp blivit förverkad, skall anteckning därom göras i pensionsbrevet, då detsamma för lyftande av pension uppvisas.

§ 21.

Beträffande sådana lärares pensionsförmåner, vilka äro anställda vid landskapets lärdomsskola, folkskolväsendet och sjöfartsläroverk, gäller vad därom är särskilt stadgat.

§ 22.

Landskapsnämnden äger i fall av behov utfärda ytterligare föreskrifter beträffande tillämpningen av denna landskapslag."

Mariehamn, å Landskapskansliet, den 10. november 1926.

På Landskapsnämndens vägnar:

